

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 12.

TIISTAINA, MAALISK. 25 P. — TUESDAY, MARCH 25.

1919—Yhdeksäs vuosikerta.

Syksy keväällä

Toverittareni, tämän lukijat! Mielelläni teille kertoisin kauneimmasta, parhaimmasta, hauskaasta virkistävästä aiheesta aikana, jolloin koko luonto ikäänkuin kiehtoen, nauraan kutsuu ilopitoihin avaraan, puhtaaseen luonnon suureen saliin, missä keväiset kuuttaret käyvät karkeloihin päiväyten poikien keralla sydäntään lammen tyynele lähdelmälle, johon juuri uusi ulpukka nousee, johon leikkiin saapuu siimesuojien sinipiipat perhosparvet seuransa.

On kevät ja kesän-aatto!

Sen autereissa aialakoiva aamu-ilmalla iloa, elämää esiin loihiti— Siitä sitä kaunista ja kevyttä kertoa voisi! Mutta voimakkaampi tunnelma, kuin mikä luonnossa heräävä kevät tuopi, on tunnelma mikä syntyy elämän kevässä olevien ihmislasten unholan syksyyn elävältä hautaamisen näkemisestä.

Tämä viimeinen nousee esiin ensimmäiseksi hyljättyille, unohdetuille muistoa vaatimaan.

Tästä kertoilu ei ole väriiloisteista, kevyttä eikä kaunista, mutta sittenkin siitä. Olen käynyt helvetissä, tulen tuonelan tavalta. Kautiit ei ole kuvat siellä mutta aiheet ovat kuvia kamalimmat— Naisten pidätysvankila. Sivistyksen korkean huipun saavuttaneen kahkymmenennen vuosisadan Haades! Korkeakristillisen yhteiskunnan kasvatuslaitos ja parantola, luokkamme naisten täväästysluola ja piinapaikka. — Sieltä teille terveisiä!!

Harvalla teistä tämän lukijat, on kai tietoa mikä on tuollainen vankila, mikä on rikos joka sinne viepi.

Tämän vankilan tarkoitus etupäässä on olla suojaamurina rikosta vastaan johon rikokseen on suorasti ja epäsuorasti tämä kulttuuriyhteiskuntamme syyllinen.

Sen vankilan avulla on tarkoitus ehkäistä sukupuolitautilien tartuntaa ja levenemistä suuren ja mahtavan isämaan suojelejoitten, sotilasten, keskuuteen. Mutta sitte voipi myös joutua (monta on joutunut) työläistyttö, joka sattuu olemaan jonkun "siveys"-poliisin mielestä liian hienosti puettu, jos hän tuon poliisin mielestä, on liian myöhään iltasella ollut ulkona ja matkansa joutunut taivaltamaan jalkasiin. Se on paikka, johon kun joutuu, on tuomittu tuomiota julistamatta, olemaan siellä— Kuinka kauan? En tiedä, he, sinne joutuneet eivät tiedä, kukaan ei tiedä.

Ei ole olemassa oikeusistuuntia eikä tuomaria, jonka ratkaistavaksi voisi sinne joutunut asian-antaa saadakseen kuulustelun jossa voisi syyttömyytensä todistaa.

Paljon heitä on siellä, satoja. Kun "laitos" alkoi toimintansa, oli sinne pidätetyissä suuri osa nuorta iloista elämänhalua uh-

kuvaa kaunisvartaloista tyttöjoukkoa.

He saattoivat tässä viheläisyyden kuulussakin nauraa, laulaa ja ilakoida. Nyt heistä on enää jäljellä vain valjuja, kalpeita, henkisesti ja ruumiillisesti riutuneita haamuja jotka kumma kiilto lasimaisissa silmissään tujottavat eteensä hakematta kohdetta katseelleen.

Ensimmältä kun tämä "parantola" alkoi toimintansa, saivat pidätettyjen omaiset ja tuttavat vielä pidätetyille ruokaa v. m. mukavuustarpeita. Se kuitenkin on jo ollut kauan kielletty, ties miksi!

Heidän luonsa käy mitä omituisimpia "vieraita". Aiheiden hakijoita kirjoituksille aikakauslehtiin ja saarnojen teksteiksi, rikosopin tutkijoita ja lääkäreitä.

Siellä hiipii matalaotsaisia, luhukateisia, mustiin kaapuihin kääriytyneitä "armon" ja "laupuden" saarnaajia. Järjestelmäämme on siitä kiitettävä, että se valmistaa tilaisuuksia kunnille näytellä enkeleitä.—

Tähän hornankattilaan kootun urilaluman päävaltiatar, josta luontoaitimme varmaan on tar-

kottanut nautaa mutta jonka yhteiskuntamme on sijoittanut o-pettajan ja kaitsijan tehtäviin, olisi todellinen tyyppi "oikeuden" vaa'an pitäjäksi, joka puristaa puntaria siten, ettei vaa'assa paina oikeus enempää kun vääräyskään. Hänen hirmuisuutensa, raaka persoonallisuutensa on kyennyt huostaansa uskotuilta hävittämään kaiken itsenäisyyden.

Antiseptisten aineiden kirpeä katku yhdistyneenä vankilan ummehtuneeseen ilmaan, tuntuu kävijästä siltä että se kykenee varmasti murhaamaan hermoston toiminnan tunnottomaksi kaikelle mitä ympärillä tapahtuu.

Tämän hikisen, harmaan kolkon kammion kautta on vuoden sisällä käynyt monen elämäntalua uhkuvan nuoren työläistyttö tie tuntemattomien vainajien ikuisen lepopaikkaan. Mutta useimmat ovat ne, jotka ovat tänä kauniina keväänä elävältä kannutettu. Keväälläkin on täällä harmaja syksy. — Syksyä ihana kevät! Teetkö tänään, lukija, mitään, että luokkamme poljetuimmille kerran syksykin keväältä tuntuisi?

Leo Leino.

Sosialismi vapauttaa naisen

Silloin kun rikkaus, valta ja väkevemmän oikeus tulivat ihmisten elämässä niiksi määrääviksi tekijöiksi, joiden avulla ihmisten ja eri kansaryhmien välisiä suhteita alettiin määritellä, oli nainen jo alennettu alkuperäisestä tasa-arvoisesta asemastaan ihmiskunnassa ja asetettu miehen orjaksi. Yksityisomaisuuden voimaan tultua alkoi naisen häpeällinen orjuus sukupuolena ja ihmisenä. Vuosituhansia on nainen ollut hohouksen alainen lapsipuoli ihmiskunnan elämässä. Vapaus ja tasa-arvoinen ihmisarvo ovat hänestä olleet huilun haaveiluja. Mieheensä, isänsä tai veljensä tahto on saanut olla hänen tahtonsa ja on vieläkin monessa maassa, jossa nainen ei saa antaa itseään edes avioliittoon ilman isänsä tai jonkun toisen miehen hohoujansa lupaa.

Kukapa meistä ei olisi nähnyt naisia, jotka ovat niin vuosituhtaisen henkisen ja ruumiillisen orjuuden masentamia, etteivät he omaa mitään itsenäistä mielipidettä, etteivät he uskalla mistään asiasta päättää, tai mitään asiaa ratkaista ilman miehensä lupaa. Vieläpä meissä uudemmanaikaisissa, vapaamielissäkin naisissa on niin tottumuksen mukaan orjamaaisia, ettemme uskalla edes sanomalehteä tilata itsellemme mieheltäme lupaa kysymättä.

Mutta vaikka jokainen nainen valittaa naisen alhaista, nöyryyttävää asemaa, niin harvat ystä koettavat löytää siihen muuta syytä kuin miesten itsekkyyden, joka yksinään ei ole eikä voi

olla mikään syy miksi nainen esim. kapitalistisessa yhteiskunnassa on melkein keskiaikaisen henkiorjuuden tasolla, kuten hän vielä monessa suhteessa on. Toisiin vuosituhansiin vallinneet ajatustavat ja tapalit ovat myrkyttäneet ja turmelleet miestenkin — meidän omien työläistöverienkin — mielel useim sille määrään, etteivät hekään näe naista itsensä kanssa tasa-arvoisena ihmisenä ja toverina vaan itseään halvempana, väheksyttävänä sukupuolilientona, jolle ei voi täyttää tunnustusta antaa. Mutta sikäli kun me olemme sosialismin filosofian jalostamia ja tietoisesti vapaamielisiä, murttuvat mielistämme myöskin sukupuolienkoluulojen valheverkot ja me alamme kunnioittamaan toisiamme vain ihmisinä ja toverina. Sikäli kun me tulemme ymmärtämään, että yksityisomaisuudelle perustuvan yhteiskunnan etujen mukaisia ovat nekin naista ihmisenä ja työläisenä alentavat siteet ja suhteet, niin me pyrimme poistamaan niiden syyt—toisin sanoen, muuttamaan yhteiskunnan perustet.

Sosialistinen liike kaikissa maissa pyrkii kohottamaan naista siitä lapsipuolen asemasta missä hän niin kauan on ollut ja yhä on. Valvettuneiden työläisten, sosialistien, ansioksi voi lukea senkin, että Suomen naiset saivat äänioikeuden samalla kun miehet sen saivat. Paljon parjattu—soviittihallitus Venäjällä on saattanut naisen samojen oikeuksien alaiseksi kuin miehenkin. "Pikku isän" (tsaarini) ku-

Suomalaiselle tyväelle Länsi-Canadassa

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., March 25, 1919, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Calgaryssä, Albertassa Maaliskuun 13—15 päivään oli konferenssiin kokoontuneena länsi-Canadian kaikki työväen unionit Fort Williamsista Victoriaan saakka. Edustajien luku 248, joilla oli kaikkiaan 61 evästystä konferenssille. Poikkeuksetta jokainen evästys sisälsi vaatimuksen työväenunionien järjestämisestä Industrialiselle pohjalle ja yhä edelleen eroomisvaatimuksen American Federation of Laborista, tai toisin sanoen Gompersin koplasta. Ilman yhtään vastustavaa ääntä, konferenssi läpäisi ne molemmat. Valitsi ensiksi keskukskomitean, johon tulivat Pritchard ja Mitchley Vancouverista, Nailor Cumberlandista, Knight Edmontonista ja Johns Winniperistä. Sitte eri maakuntien edustajat keskuudesta valitsivat samoin 5-henkiset maakunnalliset toimienpanevat komiteat.

Sanottujen komiteain tehtäviin kuuluu ennen kaikkea panna toimeen järjestöjen keskuudessa yleisäänestys, josko perustetaan Industrialinen unio tai ei, jonka puolesta äänestäminen itseltään merkitsee American Federation of Laborista eroamista.

Kannetaan kahden sentin jäsenskohtainen verotus äänestyksestä ja sitä koskevien selostuksien painattamisesta ja levittämisestä johtuvien kustannuksien korvaamiseksi. Ja jos konferenssin ehdotus äänestysessä voittaa, kutsutaan edustajakokous lähemmin määrittelemään sen uuden unionin muodostamista, kuin myöskin taktiikkaa koskevia kysymyksiä.

Edustajat sanottuun kokoukseen valitaan jäsenluvon perusteella; 5,000 tai vähemmän 1 edustaja, yli 5,000, 2 edustajaa, yli 10,000, 3 edustajaa jne. Tärkeimmät muista päätöksistä ja julistuksista, mitä sanottu konferenssi ikäänkuin yhtenä miehenä läpäisi, oli koko kapitalismin täydellinen poistaminen, 6:den tunnin työväen ja 5:den päivän viikkotyön vaatiminen, sensuurin poistaminen, canadalaisten sotilasten takaisin kutsuminen, ei ainoastaan Venäjältä (jalka toisella sivulla)

kistumisen kautta kukistui myöskin kirkon ja valtion sijnamaa miehen raaka ylivalta naisen yli pehteessä. Tänä päivänä on Venäjän nainen maailman vapaa nainen ja siitä hän saa kiittää sosialismin jaloa oppia, jota Venäjän nykyinen hallitus koettaa totenttaa.

Hengen ja ruumiin orjuus — orjuus kaikissa muodoissaan on jarru ihmiskunnan kehityksen vauhtipyörässä.

Sosialismi ainoastaan voi poistaa maailmasta kaikki orjuuden muodot.